

τον τὸν στιχουργημένον Ταρτοῦφον· νὰ μεταμορφώσῃς εἰς Λογογραφικόν. Ἄν ὄχι ἄλλο, γυμνάξῃς εἰς τὴν μετάφρασιν, καὶ γνάπτῃς ἐνταυτῷ τὴν ἀγναπτόν μας γλῶσσαν, τῆς ὁποίας τὸ ἀμόρφωτον ὠνόμασα δευτέραν πηγὴν τῶν κοινῶν εἰς ὅλους μας σφαλμάτων.

Ὅποια ὅμως καὶ ὁπόσα εἶναι τὰ σφάλματα ταῦτα, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐλαττώσωσι τὴν προθυμίαν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γλώσσης. Πρώτους εἰς τὴν χρονικὴν τάξιν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος μᾶς ἐφύτευσεν ἡ φύσις πρωτεῖον δυστυχέστατον, ἂν τὸ παραβάλωμεν πρὸς τὴν μέλλουσαν τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων, ἢ καὶ μεταφραστῶν, λαμπρὰν ἐποχὴν. Ἄλλ' ὅμως εἰς τὰς χεῖράς μας εἶναι νὰ ἀποφύγωμεν τὸ ὄνειδος τῆς δυστυχίας, ἂν ὅ τι ἐνεργοῦμεν σκοπὸν ἄλλον δὲν ἔχη παρὰ νὰ ταχύνωμεν τὴν μακαρίαν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

5 Σεπτεμβρίου, 1816.

A. ΚΟΡΑΗΣ.

ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ

Οἱ γάμοι τῶν χωρικῶν τῆς Λευκάδος ἄρχονται πάντοτε ἡμέραν Σάββατον· προγενεστέρως δὲ, δύο κοράσια ἐκ τῶν εὐειδεστέρων τοῦ χωρίου, ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένα, καὶ φέροντα πιστόλια εἰς τὴν ζώνην, ζυμόνουσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ τὰ καλούμενα *κουλούρια τοῦ γάμου*, ἄδοντα ἐκ περιτροπῆς,

Σήμερα 'ν' ἄσπρος οὐρανὸς, σήμερ' 'ν' ἄσπρη 'μέρα,
σήμερα στεφανώνεται ἀητὸς τὴν περιστέρα.
'Σὶ λάμπουν τὰ λαμπρὰ σπαθῖα 'ς τὴν ἀσημένια θήκη,
ἔτσι νὰ λάμπῃ κῆ ὁ γαμπρὸς 'ς τοῦ πεθεροῦ τὸ 'σπίτι.
'Ἐκ τῆς αὐτῆς ζύμης κατασκευάζουσι καὶ μέγα τι ἄλλο κουλούριον, καλούμενον *πρωτόπλαστον*, ὅπερ περιτυλίσσουντι ἐρυθρᾷ μετάξῃ, καὶ τηροῦσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γάμου. Τὴν πρωίαν τοῦ Σαββάτου σφάζουσι τράγον καὶ ρίπτουσι πυροβόλον, διακηρύσσοντες οὕτω τὴν ἑναρξιν τοῦ γάμου· οἱ ἀκούοντες τὸν κρότον λέγουσιν, — *αἰματώθη ὁ γάμος*. — Τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου ἐτοιμάζουσι σημάϊαν τινὰ, ἣν περ καλοῦσι *μπαϊράκι*, καὶ συγχρόνως προσκαλοῦσι νέον ἄγαμον ἵνα ξυρίσῃ τὸν γαμβρόν. Οὗτος δὲ ξυρίζων ἄδει τὰ ἀκόλουθα δίστιχα·

Μπαρμπερῆς εἶν' ὁ πλάτανος, γαμπρὸς τὸ κυπαρίσσι,
καὶ νύφη τὸ κρῶ νερὸ ἀπὸ καλάρια βρύσι.
Φωστῆρας εἶσ' ἀνάλλατος, λεθένης ἀλλαμμένος,
καὶ ὄντας βρυστολιστής 'σάν ἄγγελος γραμμένος.
'Ἀσῆμια 'ν' τὰ γελέκια σου, καὶ κρίνος εἶσ' ἀτός σου,
γιοῦλση καὶ μεραντοῦνερο τρέχει ἀπ' τὸ πρόσωπό σου.
Γαρούφαλο Βενέτικο, κῆ ὄθε κῆ ἂν 'πῆς μυρίζεις,
Κῆ ἀπ' ὅποια γειτονιά διαθῆς ἀντρώγενο χωρίζεις.

Τὴν Κυριακὴν μετὰ τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ γαμβροῦ πορεύονται οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι εἰς

τὸν οἶκον τῆς νύμφης, ὅπου τελεῖται τὸ μυστήριον τοῦ γάμου. Πρὶν δὲ ὁ ἱερεὺς ἀρχίσῃ τὴν τελετὴν, ὁ γαμβρὸς πατεῖ λαθραίως τὸν δεξιὸν πόδα τῆς νύμφης, καὶ διὰ χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ νομίσματος σταυροῦνει αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον καὶ εἰς τὸ στήθος· ἀκολούθως θέτει εἰς τὸ στόμα τῆς, καὶ ἐδώθεν λαβοῦσα αὐτὴ, τὸ φυλάττει.

Μετὰ τὴν τελετὴν ἡ νύμφη συνοδεύεται ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανοις καὶ πυροβολισμοῖς καὶ ἀλαλαγμοῖς εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ. Ἄμα δὲ ἐξέβη τοῦ οἴκου τῆς ἄρχεται μία τῶν καλλιφωνοτέρων γυναικῶν τῆς συνοδίας νὰ ἄδῃ καθ' ὁδὸν, ἐκ μέρους τῆς νύμφης, τὰ ἐξῆς δίστιχα·

Μισέω, φίλοι, κλάψτε με, κῆ ἀδέρφια μου μεγάλα
καὶ σὺ μαννοῦλά μου γλυκεῖα, 'ποῦ μῶδινας τὸ γάλα.
Εὐχῆσου με μαννοῦλά μου τώρα 'ς τὸ μισεμῆμό μου,
'φρηθῆτε μ' ἀδερφάκια μου 'ς τὸν ἀναχωρισμὸ μου.

Μετὰ τὸ ἄσμα τοῦτο ἄλλη συνακόλουθος ἀποκρίνεται ἐκ μέρους τῆς μητρὸς ἄδουσα,

Σύρε, παιδί μου, 'ς τὸ καλὸ, καὶ 'ς τὴν καλὴ τὴν ὥρα
καὶ νὰ γιομίσ' ἡ στράτα σου τραντάφυλλα καὶ ρόδα.
Γειτόνισσας, γειτόνισσας, ποῦ 'ναὶ ἡ γειτονιά σας;
ποῦ 'ν' ἡ φουμιά τὴ γειτονιάς, καὶ ἡ δασκάλισσά σας;
Αὐτοῦ 'ποῦ 'πῆς, παιδάκι μου, εἶναι ξερὰ τὰ ξύλα,
κῆ ἀπὸ τὰς ὀμμορφάδαις σου ἀνοῦν καὶ ὄργανου φύλλα.
'Σ τὴ γειτονιά 'ποῦ θὰ νὰ πᾶς κανέλα μὴ μασσήσης
καὶ μοσχοκάρυδο μὴ φᾶς, καὶ μᾶς ἀλχημονήσης.
Πόρτες καὶ παραθύρια μου ὄλα ἐξεκλειδωθῆτε,
Τὴ νύφη 'ποῦ σὰς στέλνομε καλά νὰν τὴ δεχθῆτε.

Μετὰ τοῦτο αἱ λοιπαὶ συνακόλουθοι γυναῖκες ἄδουσιν ἐκ περιτροπῆς τὰ ἀκόλουθα δίστιχα·

Καλῶς τὰ χιλοπρόβαλε ἡ βέργα ἡ ἀσημένια,
διαβαίνει καὶ μᾶς χαιρετᾷ ἡ μαργαριταρένια.
Σαρώσετε τὰ διάβατα, σαρώσετε τὴν ρούγαις,
γὰ νὰ διαθῆ ἡ νύφη μας μὲ τὴν χρυσαῖς φτερούγαις.
Αὐτοῦ 'ποῦ 'πῆς, νυφοῦλά μου, ἤλιος νὰ μὴ σὲ κᾶψῃ,
καὶ μὴ ἄμπρέλα 'λόχρυνη νὰ 'βγῆ νὰ σὲ σκεπάσῃ.

Ὅταν δὲ πλησιάσωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ, ψάλλουσι ταδε·

'Ἀνοίξτε τὴν κἀμπραις τὴν ἀπάνου, καὶ τὴν κάτω,
κῆ ὁ γεῖος τοῦ 'Ρήγα ἔρχεται μὲ τὴν ἀρχόντισσά του.
Νὰ 'ν' ὁ γαμπρὸς καλὸ τυχερός, κ' ἡ νύφη καλομοῖρα,
νὰ κᾶμουν 'σερνικὰ παιδιὰ 'σάν τοῦ Μαγιοῦ τὰ μῆλα.
Εὐλογημέν' ἀντρώγενο, ὁ Θεὸς νὰ σὰς βοηθήσῃ,
κ' ἡ Παναγία ἡ δέσποινα νὰ σὰς πολυχρονίση.

Ἐπὶ τῆς στέγῃς τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ ἴσταται παῖς, φέρων κἀνίστρον πλήρες βαμβακοσπόρου καὶ ὀρυζίου, ἐξ ὧν ῥίπιζει εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς προσερχομένης νύμφης. Παρὰ τῆς θύρας δὲ ἐκτίθενται διάφορα γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ἐν οἷς διαπρέπει μάλιστα τὸ *γενὶ (ἰνίον)*· εἰς δὲ τῶν οἰκείων προσφέρει τὴ νύμφη πέλεκυν δι' οὗ κτυπᾷ τρεῖς τὴν θύραν σταυροειδῶς, πατοῦσα συγχρόνως τὸ παρακείμενον ἰνίον· ἐντεῦθεν καὶ ἡ κοινὴ παροιμία — *ἠῤῥηκεν ἡ νύφη μας τὸ γενὶ 'ς τὴν πόρτα τση*. — Ἀκολούθως προσφέρειται αὐτῇ βρόϊδον, δι' οὗ κτυπᾷ πάλιν σταυροειδῶς τὴν θύραν, καὶ ἔπειτα τὸ ρίπτει ἐντὸς

τῆς οἰκίας· μετὰ τοῦτο τῇ ἐγχειρίζεται ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος, ἐξ οὗ πίνει ἐκ τριῶν διαφόρων αὐτοῦ μερῶν, καὶ ἔπειτα χύνει τὸ λοιπὸν εἰς τὰ ὀπίσω.

Εἰσελθούσης τῆς νύμφης εἰς τὴν οἰκίαν, πάντες οἱ παρευρεθέντες ὀφείλουσι νὰ συγχωρεύσῃσι μετὰ τῶν νεονύμφων τοὺς καλουμένους τρεῖς γύρους (στροφάς), ἄδοντες ζωηρῶς τὸ ἐξῆς πεντάστιχον·

Ἐγὼ γεῖο, κἀνω γὰρ,
Κἀν' ἡ νύμφη μας παιδιὰ,
Κάνει κἀστρο φαμελιὰ,
Πέντε γειοῦς, καὶ μιὰ μηλιὰ,
Κὴ ἄλλη μία ροδακινιά.

Ἀκολούθως παρὰδίδονται εἰς φαγοπότια καὶ διασκεδάσεις μέχρις ὅλης τῆς Δευτέρας· τὴν δὲ πρωτὰν τῆς Τρίτης ἐξαρτήσαντες τὸ νυκτερινὸν *Ἰουκάμισον* (χιτῶνα) τῆς νύμφης εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ προειρημένου *Μπαϊρακίου*, πορεύονται μετ' αὐτοῦ πάντες εἰς πηγὴν, ἢ φρέαρ· ἐκεῖ δὲ πλύναντες τὸ *Ἰουκάμισον*, καὶ φαγόντες τὸ *πρωτόπλαστον κουλούριον*, δίδουσι τέλος εἰς τοὺς γάμους.¹

I. N. ΣΤΑΜΑΤΕΙΟΣ.

ΟΙ ΚΥΝΕΣ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ

Ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὀμωνύμου ὄρους μοναστηρίου ἄμα καὶ ξενοδοχείου—κατὰ τὴν ἀληθῆ τῆς λέξεως σημασίαν—τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου, ἐξέρχεται εἰς τὸ ὄρος τὸν *χειμῶνα καθ'* ἐκάστην, οἰοσθήποτε καιρὸς καὶ ἂν ἦνε, εἰς μοναχὸς πρὸς τὰ μέρη τοῦ Μαρτινῦ καὶ ἕτερος πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἀόστης. Ἐνίοτε τοὺς μοναχοὺς τούτους ἀκολουθεῖ καὶ εἰδικὸς ὑπηρέτης, πάντοτε ὅμως προηγείται αὐτῶν κύων ἐκ τῶν τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου, ζῶον ἰσχυρὸν, ἔχον μακρὰν καὶ δυνατὴν τρίχα τὸν χειμῶνα, τὴν ὁποίαν ἀποβάλλει τὸ ἔαρ.

Εἶνε ἡμερώτατοι καὶ εὐπειθέστατοι οἱ κύνες οὗτοι. Τὸ μόνον ὕπερ χαρακτηρίζει τὸ γένος των εἶνε κεράτιόν τι εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας διχοτομημένον καὶ σχεδὸν κρεμῶμενον. Ὅτι τῶ τοιούτοι κύνες εὐρίσκονται συνήθως εἰς τὸ μοναστήριον, οἷτινες πηγαίνουσιν σαίνοντες περὶ τοὺς περιηγητὰς τὴν οὐρανὴν, ἀκολουθοῦντες τοὺς μοναχοὺς, εἰσερχόμενοι εἰς τὰ μαγειρεῖα, διατρῦντες τὴν χιόνα, ἐκτεινόμενοι εἰς τὸν ἥλιον, χασμῶμενοι μεθ' ὑποκόφου μουρμουρισμοῦ καὶ πορευόμενοι ἐνίοτε πρὸς περίπκτον εἰς τὰς πλησιοχώρους κορυφάς. Ἀμέτρους ὑπηρεσίας προσφέρουσιν οἱ κύνες τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου. Ἄν ἔλειπε τὸ θαυμαστὸν ὀρμέφυτον τῶν καλῶν τούτων ζῶων ἀδύνατον θὰ ἦτο νὰ ἀνεύρη τις τὴν δρόμον του ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου, διότι πολλὰκις ὁ ἄνεμος μετακινεῖ τὰς μεγάλας τῆς χιόνας στιβάδας ὡς τὴν ἄμμον τῆς ἐρήμου, καθιστᾷ κοιλὰδα τὸν χειμερινὸν λόφον.

Ἄλλ' οἰασθήποτε καὶ ὀσασθήποτε μεταβυλάς καὶ ἂν ἐπιφέρῃ ἡ τρικυμία, ὁ κύων οὐδέποτε χάνεται. Ὑπὸ τοὺς σωροὺς τῆς χιόνος διακρίνει τὴν ὁδὸν, ὅσαι χιονοστιβάδες, ὅσαι νιφάδες καὶ ἂν καταπίπτωσι βαδίζει ἀσφαλέστατα καὶ ἐκλέγει ἐκεῖνα τὰ μονοπάτια ἀκριβῶς, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξέλεγεν ὁ ἡμίονος ἂν ἔλειπεν ἡ χιών. Ὅδηγεῖ τὸν μοναχὸν, τοῦ ὁποίου προπορεύεται τρία βήματα, σταματᾷ ἄμα καὶ ὁ μοναχὸς σταματᾷ, τείνει τὸ οὖς εἰς πάντα θόρουσον, γαυγίζει εἰς πᾶσαν πρόσκλησιν, ἐφ' ὅσον δύναται ν' ἀκούσῃ.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἢ τὴν χαραυγὴν ἐξέρχονται τοῦ μοναστηρίου οἱ ἀγαθοὶ καὶ γενναῖοι κύνες, ἔχοντες πάντοτε μικρὸν βωκάλιον κρεμασμένον ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἢ κρατῶντες εἰς τὸ στόμα κανίστριον μὲ ἄρτον καὶ οἶνον. Διατρέχουσι τὰ διάφορα μέρη τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὄρους ἀναζητοῦντες τοὺς δυστυχεῖς ταξειδιώτας, οἷτινες τυχὸν ἀπεπλανήθησαν εἰς τὰς χιόνας. Ὅλαι αἱ αἰσθήσεις των εἶνε ἐντεταμέναι. Παντοῦ εἰσδύει τὸ βλέμμα των. Μακρόθεν διακρίνουσι πάντα χρωματισμὸν καὶ πᾶσαν κίνησιν καὶ ἀμέσως τρέχουσι.

Ἄμα γογγυσμὸς ἀκουσθῆ γαυγίζουσι καὶ τρέχουσι νὰ δώσωσι βοήθειαν. Ἡ ὄσφησις εἶνε οἷα ἢ τοῦ καλλιτέρου θηρευτικοῦ κυνός. Ὅταν πλησιάσωσιν εἰς τὸν δυστυχῆ, ὃν κατεπλάκωσεν ἡ χιών, λείχουσι τὴν ὠχρὰν τοῦ ὄψιν καὶ τὰς χεῖράς του τὰς νεκρωμένας· ὁ κύων ζεσταίνει τὸν ἀνθρωπὸν πλαγιαζῶν πλησίον του. Ἄφ' οὗ δὲ ἐπανέλθῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς αἰσθήσεις του προσφέρει ὁ κύων τὸ κανίστριον μὲ τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸν βοηθεῖ μὲ πάντα τρόπον νὰ ἐγερθῇ. Ἄν δὲν δύνηται τίποτε νὰ πράξῃ γαυγίζει τότε γοερῶς ζητῶν τὴν βοήθειαν τῶν μοναχῶν. Ἄν καὶ τὰ γαυγίσματά του δὲν ἀκουσθῶσι τρέχει τότε ὅσον δύναται ταχέως καὶ ἐπανέρχεται μετ' οὐ πολλὸ ὕπου ἀφῆκε τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς μοναχοῦ.

Μοναχοὶ καὶ κύνες, μίαν μόνην ἔχετε σκέψιν καὶ ἓνα μόνον σκοπὸν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου, νὰ βοηθήσητε καὶ νὰ σώσητε!

Καὶ οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ κύνες βοηθοῦσι καὶ σώζουσι μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των. . .

MAXIME DU CAMP.

Τοῦ Περικλέους τὴν γυναῖκα χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζῃ ἕβρισε καθ' ὁδὸν βδελυρὸς τις ἄνθρωπος. Μαθὼν δὲ μετὰ ταῦτα ποῖα ἦτον ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἔδραμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Περικλέους, διὰ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ἄλλ' ὁ Περικλῆς, μὴ θέλων οὐδὲ λόγος περὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ νὰ γίνεται, οὐδὲ νὰ φαντασθῇ τις, ὅτι τὴν ἕβρισε, εἶπε πρὸς τὸν ὑβριστὴν· «Δὲν ἕβρισες τὴν γυναῖκά μου, διότι αὐτὴ ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀσθενοῦσα οἰκουρεῖ.»